



ADVOKATFIRMAET
SANDER



ADVOKATFIRMAET
SANDER



Ny lov om arv og dødsboskifte

Lørenskog Rotaryklubb, Lørenskog 27. februar 2020
Foredragsholder: advokat Dennis Sander

Tema

1. Innledning
2. Bakgrunn for ny arve- og skiftelov
3. Hovedtrekk
4. Status for lovarbeidet og dagens situasjon
5. Hovedtrekk fra lovutkastet
6. De tre arvegangsklassene
7. Ektefelles arverett
8. Uskifte
9. Testament
10. Livsarvingers pliktandel
11. Avtaler om arv
12. Avkortning i arv
13. Ikrafttredelse
14. Overgangsregler



Innledning

1. Stortinget vedtok 14. juni 2019 ny lov om arv og dødsboskifte
2. Den nye loven vil erstatte dagens arvelov og skiftelov
3. Felleseieskiftereglene i dagens skiftelov vil flyttes til nytt kapittel 18 i ekteskapsloven (behandles ikke her i dag)
4. Skiftereglene er foreslått inntatt i lovens tredje del – i §§ 83 flg.

Bakgrunn

1. Lovgivning om arv og skifte har aldri vært helt koordinert
2. «Departementet har lenge vært i tenkeboksen»
3. Sverige og Finland har felles lov
4. Skifteloven er veldig vanskelig tilgjengelig
5. I ny lov lagt vekt på brukervennlighet, klart språk og klar struktur

Hovedtrekk fra lovforslaget

1. I store trekk bevares status quo
2. Arvelovutvalgets forslag om å styrke gjenlevende ektefelle på bekostning av slekten, og forslaget om å svekke pliktdelsvernet for livsarvingene, har blitt skrotet
3. Arvelovutvalgets forslag om å likestille ektefeller og samboere så langt det er mulig, er ikke fulgt
4. Arveretten vil i grunnstrukturen være slik den har vært siden 1937
5. Arveretten er de lange linjers juss

Hovedtrekk fra lovforslaget

1. Pliktdelen øker fra kr 1 million til 15 G
2. Minstearv for ektefelle 4 G eller 6 G
3. Statens arverett til frivillige organisasjoner

Gikk ikke i gjennom:

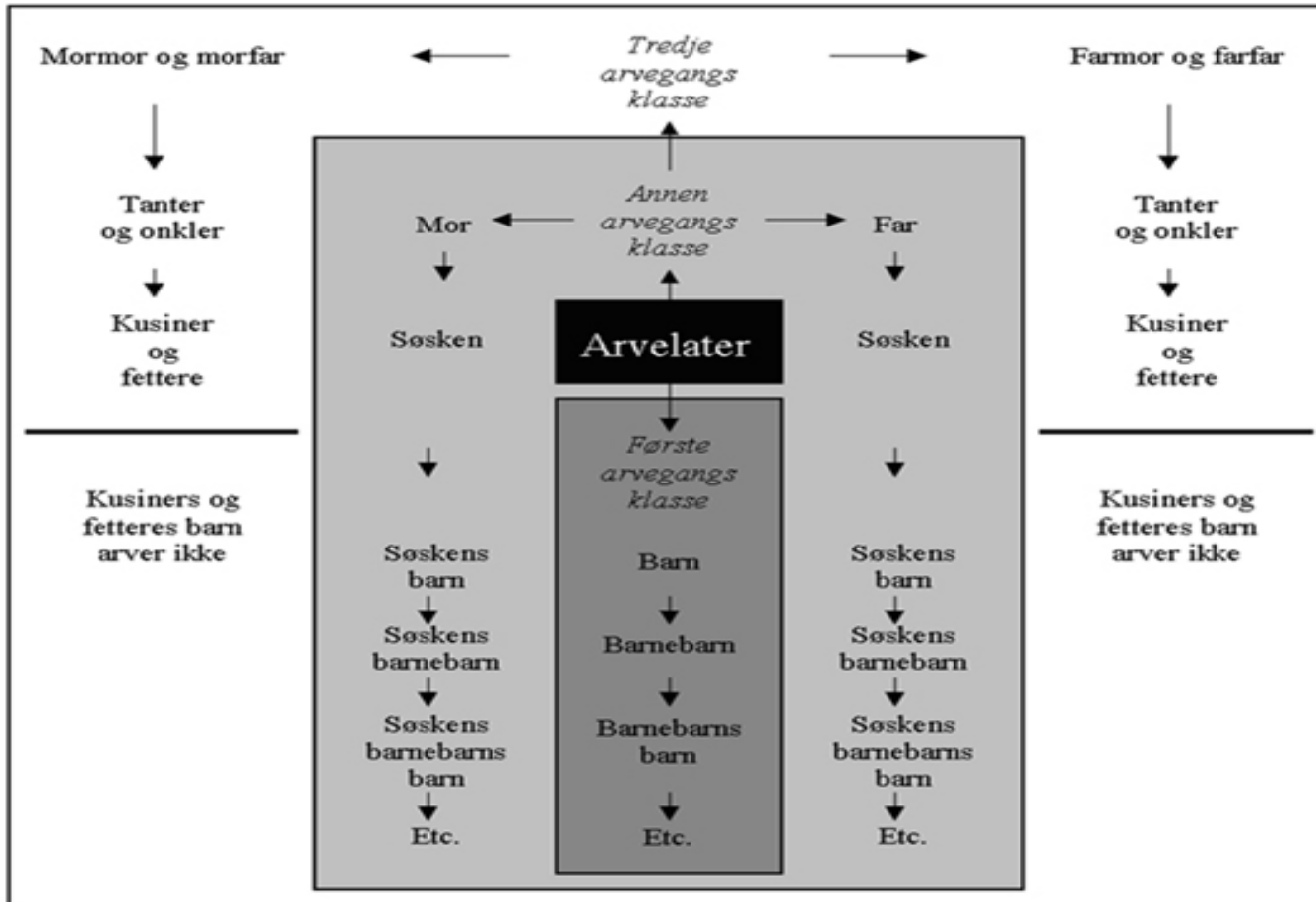
1. *Beløpsbegrensende pliktdel for livsarvinger økes til 40 G*
2. *Ektefelles arverett utvides fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ i konkurranse med livsarving, ellers enearving*
3. *Samboere med felles barn eller 5 års samliv likestilles arverettslig med ektefeller*
4. Notartestament



Status for lovarbeidet og dagens situasjon

1. NOU 2007:16 Ny skiftelovgivning
2. NOU 2014:1 Ny arvelov
3. Prop. 107 L (2017-2018)
4. Innstilling fra komiteen – Innst. 252 L (2018-2019)
5. Lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte (arveloven)
 - ikke ikrafttrådt!

Arvegangsklassene



Ektefelles arverett

1. Ektefelles arvelodd er fortsatt $\frac{1}{4}$ i konkurranse med livsarvingene
2. Ektefelle arver $\frac{1}{2}$ i konkurranse med andre arvegangsklasse
3. Ellers arver ektefellen alt
4. Minstearv 4 G eller 6 G
5. Arveretten opphører ved separasjon og skilsmisse (ved «begjæring» eller «stevning»)



Uskifte

1. Fortsatt ulike uskifteregler for ektefeller og samboere – begrensning ved testament?
2. Kan fratas uskifterett ved testament for både ektefelle og samboer – minstearven gjelder fortsatt
3. Rådighet under uskifte blir omtrent som i dag
4. Gaveterskelen tilsvarende for alle aktiva
 - særregel om fast eiendom tas ut
 - «gaver som står i misforhold til formuen i uskifteboet»
- gaver = gavesalg
 - samme terskel for omstøtelige gaver og arveoppgjør
 - det som skal omstøtes skal være gavens verdi, og det skal ikke skje noe naturaloppgjør (*dette er en vesentlig endring!*)
 - Betale tilbake hele gaveelementet, og ikke bare det som overstiger misligholdsterskelen
5. Bevissikring
 - mulig med bevissikring utenfor rettssak



Testament

1. Lovfesting av grensen mellom livs- og dødsdisposisjon; *jf. § 40*
2. Opprettelse av testament
 - vitnetestamenter videreføres – ektefelle, samboer, disses barn og slektninger opp/ned, samt arvelaters slektninger opp/ned er inhabilitetsgrunn
 - vitnene kan signere mens de «sammen eller hver for seg er til stede»
 - delvis overstrykelse ikke lenger gyldig tilbakekall
 - forskriftshjemmel for digitale testamenter
 - nødtestamenter videreføres – muntlig med vitner og uten vitner
 - Åpnes IKKE for notartestamenter – underskrive eller vedkjenne testament hos tingretten

Livsarvingers pliktdel

1. Pliktdelsbrøk på $\frac{2}{3}$ av dødsboet videreføres – ikke redusert til $\frac{1}{2}$
2. Beløpsbegrensning økes fra kr 1 million til 15 G (kr 1,5 millioner) – for hvert barn og fra hver av foreldrene
3. Endring av det kvalitative pliktdelsvernet
 - I dag ikke mulig å bestemme at en av arvingene skal ha eiendeler som utgjør mer enn $\frac{1}{3}$ av boet
 - Kan med ny lov bestemme at pliktdelen utbetales i kontanter, og at en arving kan kjøpe ut de andre arvingene



Livsarvingers pliktdel – 16 G (G = kr 99 858)

(etterlater ektefelle og tre barn)

Arveloven

Arvelaters dødsbo 16 G (= kr 1 597 728)

- ektefelle 4 G og livsarvinger $\frac{1}{3}$ av $\frac{2}{3} = 4$
G + 4 G + 4 G
- ingen midler å testamentere bort

Livsarvingers pliktdel – kr 10 millioner

(etterlater ektefelle og tre barn)

Arveloven

Arvelaters dødsbo kr 10 millioner

- ektefelle 4 G og livsarvinger kr 1 million hver
- kr 399 432 + kr 3 mill. = kr 3 399 432
- friarv kr 6 600 568
- ses det bort fra ektefelle så kan arvelater råde over kr 7 mill. ($\frac{1}{3}$ vil være kr 3,33 mill. og $\frac{2}{3}$ vil være kr 6,67 mill.)

Nytt lov

Arvelaters dødsbo kr 10 millioner

- ektefelle 4 G og livsarvinger 15 G + 15 G + 15 G
- 49 G = kr 4 893 042
- friarv kr 5 106 958
- ses det bort fra ektefelle så kan arvelater råde over kr 5,5 mill. ($\frac{1}{3}$ vil være kr 3,33 mill. og $\frac{2}{3}$ vil være kr 6,67 mill.)

→ ikke så dramatiske utslag som etter arveutvalgets forslag (124 G = kr 12,4 mill.!))

Livsarvingers pliktdel – kr 20 millioner

(etterlater ektefelle og tre barn)

Arveloven

Arvelaters dødsbo kr 20 millioner

- ektefelle 4 G og livsarvinger kr 1 million hver
- kr 399 432 + kr 3 mill. = kr 3 399 432
- friarv kr 16 600 568
- ses det bort fra ektefelle så kan arvelater råde over kr 17 mill. ($\frac{1}{3}$ vil være kr 6,67 mill. og $\frac{2}{3}$ vil være kr 13,33 mill.)

Utkast

Arvelaters dødsbo kr 20 millioner

- ektefelle 4 G og livsarvinger 15 G + 15 G + 15 G
- 49 G = kr 4 893 042
- friarv kr 15 106 958
- ses det bort fra ektefelle så kan arvelater råde over kr 15,5 mill. ($\frac{1}{3}$ vil være kr 6,67 mill. og $\frac{2}{3}$ vil være kr 13,33 mill.)

Avtaler om arv

1. Lovfesting av samtykke til pliktdelskrenkende testament
2. Forbudet om avhendelse av ventende arv og av retten til arv fra et uskiftebo videreføres – utvides også til forbud mot salg av gjenstander man venter å arve
3. Arvingene kan imidlertid fortsatt forhåndsavtale fordeling av gjenstander
4. Felles regler om avkall på ventet arv og avslag på falt arv – arven går som om avkallsgiver var død
5. Avkortning kan bare skje når det anses avtalt mellom arvelater og livsarving(er)

Avkortning i arv

1. I dag kan avkortning bare skje dersom det kan godtgjøres at avkortning var i samsvar med arvelaters forutsetninger
2. Ny lov forutsetter at avkortning bare kan skje hvis det var satt som betingelse for gaven
 - Gavemottaker må være kjent med avkortningen
 - Mindre fleksibilitet for giver i ettertid
 - Mer forutsigbarhet for gavemottaker
 - Avtalen mellom giver og gavemottaker blir viktigere

Ikrafttredelse

1. Lovvedtak 14. juni 2019
2. I kraft fra den tid Kongen bestemmer – men når bestemmer Kongen?
 - Neppe i kraft før 1. januar 2021 – *politisk omkamp?*
 - Det åpnes for ulike ikrafttredelsestidspunkt



Overgangsregler

1. «Loven gjelder for dødsfall som finner sted etter lovens ikrafttredelse». (utk. § 180) – dødsfallstidspunktet avgjørende for hvilken lov som gjelder
2. Uskifte – *døde før ikrafttreden, men disposisjon eller bevissikring etter, og *skiftes etter ny lov dersom lengstlevende dør eller det kreves skifte etter ikrafttreden – hele arven fordeles også etter ny lov
3. Testament - hva om arvelater dør etter at loven trådte i kraft, men har et eldre testament?
 - Gyldighetsspørsmålet avgjøres av loven på testasjonstidspunktet eller ved tilbakekall og endring
 - Pliktdelsarv - dødsfallstidspunktet og ikke testasjonstidspunktet som er avgjørende!
 - Men kun ved død fra ikrafttreden + ett år!



Overgangsregler

- F.eks. eldre testament pliktdel til kr 1 million eller kr 500 000, og nå 15 G!
- Disse testamentene må sensureres, pliktdelen justeres og testamentarving mottar resten
- Kan få store konsekvenser for mange testamenter fra familier med middelstore formuer
- Alle må være bevisste disse overgangsreglene!



Behov for testamentrevisjon med ny lov?

- Utgangspunkt – ny lov påvirker **ikke** testamentets gyldighet
- Disposisjoner kan imidlertid bli satt til side om de strider mot bestemmelser i ny lov
 - formkrav – vitnene trenger ikke være til stede sammen (reparerer ikke eldre testamenter)
 - økning fra kr 1 mill. til 15 G (kan sensureres)
 - opphevelse av kvalitativt pliktdelsvern (kan redde eldre testamenter)





”Rett er vilje til rettferdighet”!

Gustav Radbruch

Advokat Dennis Sander

Tlf.nr.: 942 18 620

post@sanderlaw.no

www.sanderlaw.no

S ADVOKATFIRMAET
SANDER

